

SLOVENSKI UČITELJ.

Glasilo „Učiteljskega društva za slovenski Štajer.“

Izhaja 5. in 20. vsakega meseca na celi pol in velja do konca sočega leta 2 gld
Naročnino in dopise sprejema odbor „Učiteljskega društva za
slovenski Štajer“ v Ljubotomernu.

Štev. 13. V Mariboru 5. decembra 1874. Letnik II.

O učnih knjigah za slovenske narodne šole.

(Poročilo dotičnega odseka v graški deželni učiteljski skupščini.)

1. Razen Dr. Močnikovih računic nej za slovenske in za slovensko-nemške šole nobenih primernih knjig; na podlogi sedanjih nej mogoče izglednemu učenemu načertu zadostovati. Da se pomanjkanju dobrih šolskih knjig med Slovenci sploh v okom pride, naj bi dotične šolske gosposke v posameznih deželah pač v kratkem potrebne korake storile. Morebiti bi se došlo do željenega vspeha s tem, da se razpišejo darila za najboljše šolske knjige in da se pisateljem pravica založbe zagotovi, ali pa naj slavna vlada izvedenim pedagogom sestavljenje novih knjig izroči.

2. Z ozirom na vis. ministerjalno naredbo od 18. maja, št. 6549, vsled katere se posebne, dovoljene knjige za realije še le v 4. razvedu rabiti smejo, morale bi se slovenske čitanke za eno-, dvo- in trirazredne šole tako sestaviti, da so v njih realistične tvarine zadostno zastopane. Na izvorno narodno slovstvo naj se po izgledu nemških čitank primerno ozira, in naj se dodaja pisateljevo ime. Le pri pomanjkanji primerne izvirne spisov naj se prestave z imenom pisateljevim dovoljujejo. Slovensko-nemške, tako imenovane dvojezične (utraquistične) knjige, nejso priporočila vredne. Vsak jezik ima svoje posebnosti, zavoljo tega je original (izvirni spis) boljši, nego najizvertnejši prevod. V drugih točkah pa naj bi si pisatelji slovenskih čitank najboljša nemška berila v izgled jemali; tudi naj bi se za prilične in dobre ilustracije (slike) skerbelo.

3. Na podlagi Janežič-eve „Slovenske slovnice“ naj bi se teoretično-praktična „slovenska slovnica“ za narodne „šole“ v treh delih, in sicer primerno za razne stopinje sestavila. V per-

vem delu naj se obravnava goli, v drugem razširjeni in v tretjem zloženi stavek. Z ozirom na razne šolske oddelke in razrede bilo bi tudi „Spisja“ v večih delih treba in sicer najboljše v zvezi s slovniciami.

4. Kar pa zadeva nemške čitanke in slovnice, bodo si morali učitelji na takih šolah (slovensko-nemških) kjer se v nemščini podučuje, s „prvo“, „drugo“ in tretjo nemško slovnico zadovoljiti.

D o s t a v e k.

Te točke je bila najpervo sprejela učiteljska konferenca okrajev: Brežice, Sevnica in Kozje. Bile so potem podlaga posvetovanju dotičnemu odseku, ki jih je tudi z malimi spremembami sprejel. Baš tako so bila v glavni skupščini odobrena. Želeti je le to, da bi se pač slavna vlada na te serčne želje slovenskih učiteljev, na te nujne potrebe slovenskih šol ozirati izvolila, in da bi to ali ono ukrenila, da bi le v kratkem kaj storila. Čitank uže tako silno potrebujemo, zlasti 3. in 4. čitanke. Brez boljših čitank slovenski učitelji faktično nič doseči in tudi nikakor novim učnim načertom zadostovati ne moremo. Nemškimi učiteljem je lahko, ko imajo knjig na izbiro. Ali mi smo v tej reči siromaki!

Reklo se pa nam morebiti bo: zakaj knjig sami ne spišete?

Marsikateri bi knjige sestavljal in tudi dobre knjige; toda založnika je težko dobiti. — Ali založnik bi se uže še tudi dobil, pa odobrenja od vlade je dan danes — težko težko dobiti. Skušnje so nas uže tega naučile. Toda poterpimo še in imejmo upanje, da se bode slavna vlada vendar enkrat tudi slovenskim šolam skazala prava mati, a ne mačeha, kakor je do sedaj bila.

U k a z

slavnega c. kr. deželnega šolskega sveta v Gradci od 22. okt. 1874
v zadevi izglednih učnih načertov.

Zastran izpeljave §. 63. šolskega in učnega reda od 20. avg. 1870 izdaja c. kr. deželni šolski svet izgledne učne načerte za vse kategorije narodnih šol v deželi.

Razglasili se bodo po deželnem zakoniku v obeh deželnih jezikih in vsaki narodni šoli se bode po okrajnih šolskih svetih izročil po eden eksemplar, obsegajoči vse šolske kategorije.

Ta učni načert ima v normalnih razmerah na vseh javnih in privatnih narodnih šolah veljati. Tam kjer se pa šola o vuzmi začinja, pa veljajo še le z letnim semestrom 1875.

Lastnike privatnih zavodov in vodstva privatnih narodnih šol, katerim je treba en iztis teh načertov izročiti, je treba opom-

niti na §. 70, točka 3 deržavne šolske postave od 14. maja 1869, da jo na tanko izpolnujejo.

Prehodni učni načert je za šole z uredjenimi razmerami samo za šolsko leto 1874/75 dovoljen. Tak načert pa se mora, če ga je v resnici treba, v smislu ministerjalnega ukaza od 18. maja t. l., št. 6549 s primernimi razlogi zastran potrebnih sprememb deželnemu šolskemu svetu v potrjenje izročiti.

Lastniki tovarn in obetnijska društva pa imajo za svoje šole učne načerte s posebnim ozirom na izgledne učne načerte izdelati in je v kratkem času po dotičnih šolskih gosposkih deželnemu šolskemu svetu izročiti.

C. kr. okrajnim šolskim nadzornikom je naloga, v svojih sporočilih zaznamovati vse one šole, na katerih se izgledni učni načerti v šolskem letu 1874—75 nejsjo upeljali in povedati tudi, zakaj ne.

Pri osnovanji načertov za razdeljevanje učnih ur na teden, kar spada učiteljstvu, oziroma šolskemu voditelju, naj se ozira na §. 27. visoke naredbe (ministerjalne) od 12. julija 1869. Na utemeljene želje katehetov naj se v zadevi podučevanja v veronku po mogočnosti ozir jemlje.

Razdelitev učne tvarine za veronauk na evangeljskih šolah (za katoliške šole se je to uže zgodilo. Ur.), oziroma za učence protestantovske vere, bo se po okrajnih šolskih svetih naznanila, kakor hitro bode superintendenca to stvar rešila.

Na šolah, kjer nej telovadnih aparatov, naj se ozira posebno na redne in proste vaje in vaje s palicami.

Spis, katerega je želela deželna učiteljska konferenca za razjasnjevanje načerta o telovadbi in enaki komandi, bode se pozneje izdal.

Ker so ona razjasnjevanja, ki so bila začasnim učnim načertom od 19. febr. t. l. pridjana, gotovo velike vrednosti, zavoljo tega se učiteljstvu prav živo priporočujejo in naznanja se, da se dobivajo po 40 kr. v pomočni uradni direkcije e. k. štajerske namestnije.

Novi učni načerti.

Štajerski učitelji imamo uže učne načerte, po katerih se nam je verh družih postav na tanko ravnati, ker so baš v ta namen izdani. Prejšnji normalni učni načerti, ki so bili minulo zimo izišli, nejsjo več za nas norma; tudi ministerjalni plani nejsjo baš za štajerske šole veljavni, dasi so skoro v vsem taki, kakor na novo izdani štajerski. Prav vstreženo mora biti vsemu učiteljstvu, da ima pred saboj natančen smoter, kojega mora v šoli doseči in da ima načert, po katerem se mu je ravnati. Eni in isti načerti za vso deželo so prav potrebni uže zavoljo ena-

kosti in edinosti, da nej ena šola, en učitelj jako preobložen z urami, med tem, ko ima drugi le malo število ur na teden; kajti dosedaj so to število odločevali okrajni šolski sveti na predlog učiteljstva. Kakor je pri uradnikih število uradnih ur na tanko določeno, tako je tudi prav, da je pri šoli v tej stvari po vsej deželi enaki red. Natanko zaznamnovana tvarina za poedeni razred ali oddelek mora biti popolnem po volji vsakemu učitelju. Tu ima on pred seboj določeno delo, katero mora v enem letu prebaviti. Ako je svojo tvarino dobro premlatil, storil je svojo dolžnost in ima — mirno vest. Natanko zaznamnovana tvarina pa služi učitelju tudi v to, da se more spričati pred svojimi nadzorniki, in da se tudi nadzorniki o učiteljevi delavnosti ali nedelavnosti osvedočiti morejo. To so brez dvombe dobre prednosti novih načrtov sploh. Prednost teh načrtov je pa tudi pravilno število ur, ki se je poedinim oddelkom in razredom odločilo, čez katero se ne more nihče pritoževati, dasi se tudi ne more reči, da bi morda premalo bilo. Hvalevredno je to, da je za prvi razred (oddelek) samo 18 ur na teden odmerjenih, torej manjše število, kakor je to sedaj po šolah v navadi bilo. To se je zgodilo z ozirom na male, 6letne otroke, ki so baš v tem prvem oddelku, in ki se po splošnem mnenju zdravnikov in pedagogov ne smejo preobloževati. Malo ur se je po teh načrtih za pisanje odločilo, namreč samo po 2 uri v vsakem razredu. Toda to je tako razumeti, da za pravo lepopisje zadostujete dve uri, ker se mora v narodni šoli pri vsakem pisanju sploh na lepoto ali vsaj pravilnost gledati.

Izpeljava teh načrtov ne bo baš lahka, zlastim slovenskim učiteljem in šolam, katere še nemajo dobrih šolskih knjig in družih učil.

Težka bode izpeljava za slovenske šole tudi zavoljo tega, ker se bodo ure, določene za jezik sploh, za slovenščino in tudi za nemščino porabiti morale. Pri računstvu bomo imeli toliko časa še to nepreliko, da učne knjige (Močnikove računice) se glede tvarine ne vjemajo s tvarino v načrtih. Vendar bode to v kratkem odpravljeno, ker dr. Močnik predeluje svoje računice po novih načrtih.

Pri realijah smo tudi v zadregah. Za tri razrede bi morali imeti dobrih čitank, v katerih bi bile realije dobro zastopane, kar po v sedanjih berilih baš nej. Za 4. razred bi bilo pa posebnih knjig za realistične predmete treba, a takih nam tudi po večjem še manjka. Verh tega manjka še mnogim šolam učil, zlasti pa fizikalčnih aparatov.

Težko bode šlo učiteljem tudi pri podučevanju v petji po notah, katero mora učitelj uže v 3. razredu vaditi. Naj večjo težavo bodo pa učitelji imeli z telovadbo.

1. je mnogo učiteljev še, ki sami telovaditi ne znajo;

2. manjka telovadnic (sob za to) telovadišč (prostorov na prostem) in tudi orodja še;

3. bi moral učitelj tudi z deklicami telovaditi. To so tri velike opovire, katere so na potu pri izpeljavi novih načrtov v zadevi telovadbe.

Razen tega je pa uže nemška terminologija pri telovadbi v teh načrtih tako težavna in nenavadna, do so jo strokovniško izobroženi nemški telovadni učitelji komaj razumeli. Količka večja težava je sedaj za navadnega, zlasti pa za slovenskega učitelja! Kljubu temi pomanjkljivostim ali težavam novih planov jih mi z veseljem pozdravljamo, ker so vendar zdatni napredek v našem šolstvu, ali ker bodo prav za prav napredek pospševali, zavoljo tega jih priporočujemo zlasti slovenskim učiteljem v točno izpolnovanje.

Petje v narodnej šoli.

(Janko Žirovnik.)

Mej pozameznimi izobraževalnimi pomočki zavzima petje eno prvih mest. In ne stoperv sedaj, temveč uže v staem veku so poznali národi, kako ono mogočno upljivnje na šloveka. Pravljice nam kaže njegovo moč; n. pr. kako je Ofej krotil s petjem divje živali itd. in zgodovina nam svedoči, kako so se národi navdušeno bili za domovje pevaje bojne pesni.

Petje je izraz čutil in ima še to prednost pred prosto besedo, da je naravni izraz, kojega umó vsi ljudje, dočim lo beseda strogo loči posamezne národe. Poleg tega se pav petji združe izrazi čutil in proste besede, kar ga še posebno odlikuje. Petje človeka dviga v višje sfere, kjer pozablja zemeljske nadloge in težave. Pastir tam v logu si veselo popeva ter skače sem ter tja, dasi se mu morebiti delajo — pajčevine v želodci; delalec, ki si v potu svojega obraza služ vsakdanji kruh in še ne ve, bode li jutri obedoval pri — „solnci“ ali kje! in vendar si poje veselo pesen ter si s tem lajša svoje žalostno stanje. Sploh povsod nahajamo petje, tako v najvišjih, kakor v najnižjih krogih. A ne samo odrasli ljudje, temveč tudi detca si popeva. Otrok še včasih dobro ne govori, vendar uže poskuša posnemati pesnico, kojoj mu je zapela njegova pestunja. Jokajočega otroka mati najpreje utolaži s kako pesmico; koj je tiho, jame se smehljati in lovi glas pred materinimi usti mislé, da ga vjame ter ponese potem k ustam. Ko se detca igra, si dela sama melodije in če kje kaj sliši, koj poskušava isto posnemati, kolikor baš gre.

Naloga narodne šole je gotovo, da to pevsko zmožnost otrokovo in njegovo veselje do tega podpira ter vedno boljše budi. In petje, kot predmet v šoli, ima ta „bene“, da krepi in

čisti glas ter učence sposobi, da mogo glasno govoriti in čitati ter blagodejno modulirati. Ono pa tudi blaži serce in kroti strasti. In baš radi svoje odgojevalne moči je petje upeljano v narodne šole. Detca navajena svobode, pride v šolo in mora tu mirno sedeti. Kako jej to težko dè, a pomagati si ne more in če si, dobi strogi ukor. Če pa učitelj po dokončanem nauku zapoje kako pesnico, — kako se jej zvedre obrazi, koj je živeja ter poskušava učitelja posnemati. Detca spozna, da v šoli, na mehane deró in šola, kjer se vsi združe, se je pa tako prikupi, da jedva čaka na čas, ko treba iti v šolo.

V šoli naj se torej uči detca petja. A narodna šola nejma zadače izbraževati umetnike, ampak le gojiti dobro narodno petjeter izpodkopavati one „klafarske“ pesni, koje se še sedaj nahajajo mej narodom. Lepo narodno petje je velika dragocenost in jako upljivuje na splošno omiko. In šola naj bi ga torej v prvej versti gojila. A v njej se ne smejo učiti take pesni ki nejmamo niti besedij niti melodije v narodnem duhu. Nej losta, da je pesen umetno sestavljena, (kajti taka še nej izliv serčnih čutil) ampak pesen naj bode prosta, lahka in taka, ki prihaja — iz serca. Nej dosta, da se besedam da mebdija, ampak melodija mora biti prav v istem duhu kakor so besede same, ker se sicer dá melodija pač naučiti, a ne ukoreniniti. Melodija tudi ne sme biti prevelicega obsega. Narodne pesni se navadno giblje v enej oktavi in je ne prekorače velikokrat. Baš tako naj bi bile sestavljene šolske pesni, kr se šola mora ozirati na narodno in ne na umetno petje, kr baš je narodna šola.

Slednjič naj bi se pa v narodno šolo upeljale le dvo-glasne pesni, ker so posebno mikalne in se lahko izpeljo. Večglasno petje bi prizadejalo dokaj truda, ker detca nejma navadno velicega obsega in bi bil torej tretji ali še četerti glas obogo slabo zastopan, ter bi se radi tega jako malo ali celó nič ne čul izmej drugih. Tretji in četerti glas bi trebal tudi ako veliko vaje, predno bi dospela do samostalnosti, a to bi bilo le — potrata druzega časa. Detca pa tudi nejma potrebne nižave za omenjena glasa in bi bilo torej nenaravno siliti jo v nižavo; s tacim prisiljenim petjem se glas tudi popolnoma ruinira, posebno v letih ko detca — mutira. Sicer pa narod sam večjidel dvoglasno popeva in bi torej tudi detci zadostovale dvoglasne pesni.

Se pa li petje pri nas tako goji? Slovenski narod je gotovo jako muzikaličen in rad popeva. A v pomanjkanji dobrih pesmic seže tudi po manje dobre in po slabe.

Da se pa narod obvaruje slabej pesnij, treba mu v šoli dobre dati. A pri nas se je to do sedaj žalibog le malokedaj zgodilo. Pesni, ki so v istini dobre, se nekaterim kar studé. A poiščejo si tacih, ki niti besedij nejmajo primernih, a melo-

dijo pa tako, da se je uho ne more nikakor privaditi. In s tacimi pesmami se terpinči in terpinči uboga detca. Mesto, da bi petje detco na šolo še bolje vezalo, jo — odganja. Jaz sem uže sam imel priliko v šoli tako pesen slišati; pesen uže sama na sebi za nič, potem je pa tudi detca popevati nej mogla čisto, — to je pekel za uho. Toda ne bilo bi uže toliko reči, če bi ne imeli dobrih šolskih pesnij. A šolarske pesni imamo od našega izverstnega skladatelja A. Nedved-a. Res da se mej pšenico tudi ljulika nahaja, a večina je vendar izverstna.

Kako primerne so za prvi razred „Veseli učeneč“, „Solnce vse oživlja“, „Izpod skale“ itd. A za višje razrede „Zvonikarjeva“, „Popotnik“, „Na trati zeleni“. „Pomlad“, „Pastirska“, „Oj zlati čas“ itd. Poleg teh omenjeni skladatelj nabira še druge, ki bodo baje v kratkem prišle na svitlo. Le škoda, da nej tudi krasnih besedij: „Tam kjer beli so snežniki“ za narodno šolo postavil! Poleg teh šolskih pesnij, si učitelji lehke izberó še druge. Za deklice sti jako pripravi: „Planinarica“ in „Perice.“ Ko sem še v Ljutomeru bil, sem omenjene pesni poleg družih naučil detco, in ona jih je jako rada popevala. Prav čudil sem se včasih, sprehajaje se po polji sè svojimi kolegi, kako je detca baš te pesni na polji delaje popevala.

Treba torej po vseh narodnih šolah upeljati pravo petje, da se tako izpodrino one „klafarske“, ki so mej narodom, žalibog! uže precej razširjene. S pravim, poštenim petjem se bode pa tudi morala pospeševala in tako bodemo šli korak za korakom naprej.

Zgodovina v narodnej šoli.

(Janko Žirovnik.)

VII.

Heraklej.

Mej drugimi junaci, ki so v tako zvanaj junaškej dobi (Heroenzeit) storili veliko dobrega gerškemu narodu je posebno znamenit Heraklej (Hercules). On je bil sin Cevzov in Alkmenin, kojo je Cevz v podobi njenega sopruga zapeljal. Ko je Alkmena imela poroditi, je znanil vsem prebivalcem Olimpa, da bode rojen junak njegove kervi, ki bode gospod vseh okoli njega stanujočih ljudij. A Hera je prosila iz nagajivosti Cevza, da naj priseže, da bodo vsi, ki bodo ta dan pozneje rojeni, cevzovega otroka sluge. In potem je Alkmenin porod zaderžala ter naredila, da je stanelova supruga svojega nezrelega sina porodila Evristeja pred časom. Tako je bil Cevz tedaj prekanjen in Heraklej, prvotno Alcide imenovan, evristejev sluga. A Hera še nej mirovala; vsakako je hotela Alkmininega otroka uničiti. Radi tega pošlje uže nad njega dve veliki kači, ko je bil še v

zibeli, a on jih igraje se podavi. Odgojevali so ga najizverstniši vitezi.

A ko pa umori v jezi svojega učitelja godbe, ga Alkmenin soprug za kazen zapodi mej svoje pastirje. Tam ubije kiteronskega leva, ki je po okolici delal veliko škode in se obleče v njegovo kožo. Mej drugim je bilo njegovo najljubše orožje nek ohlešek. Ko se je vračal z lova, sreča erginove poslance, ki so šli v Tebe po tribut. V patrijotičnem ognju jim poreže nosove in ušesa in poveže roke, ter jim veli, naj se vernó in bodo zadovoljni. Ves razserjen napove Ergin Tebancem vojsko. A Heraklejš dobí od svoje prijateljice Atene orožje, se postavi na čelo tebanskim mladeničem ter nabije sovražnike in jim tudi kralja usmerti. Tudi soprug Herakljeve matere (Amfitrijon) je pal v tej bitvi in jegov naslednik Kreon dá zmagalcu svojo hčer Megaro v zakon. A Hera Herakleju ne privoščí niti družbinske sreče. Postal je besen in v ogenj pometal svoje otroke. Ko pride k zavesti gre iz Teb v Delfe pitat, kako bi se opral teh grehov. Pitija mu pa veli, naj ide k Evristeju, da doverši 12 del, koje mu ta boré zaukaže doveršiti. In ta dela so:

Umoriti je moral nemejskega leva, ki je bil sin tifonov in ehidnin ter neranjliv. Heraklejš zamaši torej en izhod levovega berloga, ter zadavi s praznimi rokami razserjeno žival. —

Potem je moral umoriti lernejsko kačo, ki je imela 9 glav in med njimi eno neumerjočo. Heraklejš jo torej zapodi iz luknje, ter jej hoče glave razbiti s svojim ohleškom. Toda vsako odbito glavo sti dve novi nadomestile in kača ga uže popolnoma oklene in velikansk rak, ki jej je prišel na pomoč ga ščiplje v nogi. V tej zadregi pokliče Heraklejš svojega voznika in ta z gorečimi drevesi posmudi korenine odbitih glav. Neumerjočo glavo pa dene Heraklejš pod neko veliko skalo in ostrupi svoje pušice s kačjim žoleem. Toda Evristej ne pusti veljati tega boja, ker je Herakleju pomagal njegov voznik. Veli mu torej naj divjega prešiča, ki je bil v arkadiškem gozdu, živega vjame. Heraklejš preganja prešiča v največjem snegu tako dolgo, da ga upeha ter ga potem na herbtu prinese Evristeju, ki se je pa iz bojazni pred jim skríl v nek sod.

Še težje pa je bilo Herakleju živo vjeti neko, Artemidi posvečeno jelenico, ki je imela zlate roge in neupehljive železne noge. Ta žival je eno leto letala po vsej zemlji, dokler je nej pri reki Ladoni dohitel ter jo dejal čez ramo. Mej potjo pa ga srečata Apolon in Artemida in ga karata, zakaj je hotel sveto žival umoriti. A on ju utolaži ter prinese jelenico živo svojemu gospodarju.

Tudi štimpališke ptice, ki so jedle ljudi in imele že-

lezno perje, kljun in kremplje je moral Heraklejš nekoliko postreliti nekoliko pa prepoditi.

Potem Evrijštejš zaukaže Heraklejš naj iz hlevov eliškega kralja Avgija v enem dnevu spravi gnoj. Heraklejš je to tako rešil, da je napeljal dve reki skozi hleve ter jih hitro očistil.

Tudi divjega bika kretiškega kralja Mina je Heraklejš vjel ter ga prinesel čez morje.

Potem je moral Heraklejš Diomedove konje pripeljati, ki so pobite tujce jedli in bili priklenjeni z verigami k železnim jaslim. On je s pomočjo nekoliko družih vzal konje iz hleva in jih prignal do morja. A predno jih spravi na ladije ga dohití Diomed. Jamo se pretepati in Diomed sam pade. A mej tem pojedó jegovi konji Hermovega sina in radi tega jim da ujezeni Heraklejš njih lastnega gospoda. Konji so potem iz Miken ušli in so jih volkovi požerli.

Potem je moral Heraklejš prinesiti pas amaconске kraljice Hipolite, kojega je želela Evristejeva hči. Po dolgem potovanji pride vendar k Hipoliti in se ž njo pogaja za pas. A Hera je razširila mej amaconami vest, da je njih kraljica v nevarnosti, in te so obježene naskočile Heraklejševo ladovje. In Heraklejš mislè, da je izdan, ubije kraljico ter jej vzame pas.

Tudi gerijonejevo govedo je z velicim trudom odvzel lastniku ter jo pripeljal svojemu gospodu.

Ednajsto jegovo delo je bilo, da je prinesel zlata jabelka iz verta Hesperid. Po dolgem tavanji je prišel do Atla, ki je v zahodu deržal ne bo na svojih plečih, in ga prosil naj mu tri jabelka odterga z one jablane; mej tem pa je moral on (Heraklejš) deržati nebo.

Slednjič je moral peklenškega psa Kerbera k Evristejš pripeljati. Na tem potu sta ga spremljala Herm in Atena. Veliko je moral prestati predno je došel do Plutona, ki mu je stoperv dovolil Kerbera odpeljati, če ga premaga brez orožja. Heraklejš, zavít v levovo kožo, davi tako dolgo peklenškega psa, dokler ga ne ukroti ter ga potem pelje pred Evristejša, kojemu se je od straha kar koža ježila in mu vstajali lasje. Heraklejš spravi potem Kerbera tudi nazaj pred pekel. Stoprv zdaj je odpustil Evristejš junaka.

Potem je še veliko prestal Heraklejš. Pred vsem je znamenita sledeča dogodba, ki je največ upljivala na njegovo konečno osodo.

Nek knez na Evbeji, ki je mojstersko znal z lokom streljati, je obljubil tistemu svojo krasno hčer Jolo, ki ga bode v tem prekosal. Heraklejš ga res prekosi a knez mu neče hčere dati očítaje mu njegove pregrehe in sužnost, ter ga zapodi iz mesta. Kmalu potem pa pride knezev sin k Heraklejšu iskat ukradenih kobil in on ga, maščevaje se, verže se stolpa, da se ubije. In tako je bil Heraklejš zopet s kervjo vskrunjen. Radi tega popita v Delfih pri Orakeljnu, kaj mu je storiti. Pitija mu veli naj se proda v sužnost ter dá ta denar knezu, kojemu je

sina ubil, v zadostenje. Hermez torej proda Herakleja kraljici Omfali, a oni knez (Evrít) odbija vsako zadostenje. V tej sužnosti je premagal Heraklej več sovražnikov in je moral potem kot nališpana ženska v harem presti. dočim se je Omfala kinčala z levovo kožo in ohleškom. Ko je bil sužnost dostal, se je še pri mnogih prilikah skazal junaka, potovaje sem ter tja. Posebno je prišel ob pravem času v mesto Kalidon v Etoliji, kjer je baš takrat povodni bog Aheloos siloma snubil vinejevo hčer Dejanejro. Tudi Heraklej jo jame snubiti in radi tega sta se z bogom jela za njo tepsti. A Heraklej je premagal boga ter tako dobil krasno Dejanejro. Pri nekem gostivanji je pa Heraklej uže zopet v svojej neprevidnosti umoril necega dečka. Radi tega se izseli k kralju Keiksu. Ko na potu prideta z ženo do neke reke, čez koju je prepeljal centaver Nes, dá Heraklej svojo ženo po Nesu prepeljati.

Ko je pa Heraklej uže proti drugej strani vodo bredel, čuje za sabo upitje Dejanejre s koju je Nes gerdo ravnal, ter ga ustrelí z otvorjeno pušico. Nes se hoče maščevati in radi tega svetuje Dejanejri, naj pristreže njegove kervi, ki ima to lastnost, da zvestega ohrani moža, če bi se hotel izneveriti. In prilika za uporabljenje tega pripomočka je res kmalu prišla. Heraklej, ki je še vedno ljubil Jolo z vojsko napade Evritá ter ga pobije in reši iz gorečega grada „serca kraljico.“ Ko se pripelje domov, hoče bogovom darovati. Ker pa nej imel pri sebi praznične obleke pošlje Lihá k Dejanejri po njo. Zdaj porabi Dejanejra Nesov svét ter pomoči Heraklejevo obleko z nesovo kervjo. In ko se obleka na njem ogreje, čuti strup lernejske kače ter ubije nedolžnega poslanca in si potem strupla terga kožo. Dejanejra slišavši to prigodbo se sama usmertí. Heraklej si dá narediti gromado in se na njej sožge. Hera se potem z njim sprijazni ter mu dá svojo hčer Hebo za soprugo.

Popravek: V št. 11. Slov. učitelja čítaj v članku „Zgodovina v nar. šoli“ mesto: Partaros Tartaros; mesto: Pitane Titane; mesto: Denkalion Deukalion; na strani 166 v 4. versti od zg. mesto: pinake junake, na st. 167 v opombi spodaj mesto: Petisensa „Petiscus-a.“

Dopisi.

S Kranjskega. Dopis v 10. šte. „Učitelja“ iz Ljubljane malo prehudó šiba kranjsko učiteljstvo. Treba je le to pomisliti, da je ono morebiti najnesrečnejše učiteljstvo v avstrijskih kronovinah, da je moralo več let, nego učitelji drugih dežel čakati boljših plač po novih šolskih postavah, in da so mu tudi te plače le zelo pičlo odmerjene bile. Verh tega se kranjskim učiteljem po več mesecev nej nič plačevalo, in še sedaj ne dobivajo v največjem redu svojih terdo zasluženih krajcarjev. V teh stiskah in nadlogah so bili kranjski učitelji vendar za svoj narod delavni, domoljubni in značajni. A baš zavoljo tega jeli so jih vladni možje in njih tovariši nemškutarji na lepi in na gerdi način na svojo stran vabiti,

začeli so jim v ta namen podpore obljubovati, in tudi si veliko prizadeli, da bi krajskemu učiteljstvu pomagali. Kakor je pa znano, se nej posrečilo tem ljudem, da bi bili jim priborili boljše materijelno stanje, kakor se jim le malo posrečilo, da bi bili več učiteljev stalno in zaterdno pridobili. Sladke besede so vendar nekatere naše kolege nekoliko prevarale, da ne vedó, pri čem da so in komu bi naj verjeli. Obračajo naši učitelji plašč ne po enem vetru, ampak po vseh vetrovih. Zjasnile se jim bodo uže počasi vse okoliščine in uvideli bodo gotovo prej ali slej namere raznih strank.

Dopis o skupščini v Št. Jerneju na Dolenjskem v zadnji številki „Slovenskega Učitelja“ je sicer žalostni dokaz še o splošni zmešnjavi mej učiteljstvom, vendar morajo pa zadnje tri številke „L. Schulz.“ vsakega učitelja krajskega, ki ima le malo značajnosti še v sebi, dovolj prepričati ne samo o tendenci teh ljudi, marveč o ostudnem načinu, s katero hočejo svoje namene doseči. Če z največjo surovostjo obirajo osebnosti narodnih poslancev krajskega deželnega zbora, kako si-li nadjati smejo, da bodo baš isti poslanci, kedaj učiteljstvu plače povišali. —

Na dalje je pa to za nas narodne učitelje tolažljivo, da so nemškutarski poslanci v našem deželnem zboru še skoro več zakrivali nepovišanja učiteljskih plač, nego slovenski. (Poročevalec Langer je bil nam v zboru živ dokaz o tem.) Iz gotovega vira Vam sicer tudi poročati morem, da je v merodajalnih, ali vsaj v važnih učiteljskih krogih veliko nezadovoljstvo nad Gariboldijem, ki le preveč strastno v „Schulz.“ pisari, in da se utegne v kratkem zgoditi, da si bodo celo njegovi sedanji prijatelji drugega in zmernejšega voditelja izbrali.

Iz logaškega okraja 20. novembra. Bilo je pred nekaj dnevi čitati v slovenskih novinah, da nameravamo tukajšnji učitelji osnovati samostojno učiteljsko društvo. Ta novica je bazirala na sklepu, kojega je naredilo 7 učiteljev tega okraja, sobranih neki četrtek v Starem tergi. Takrat so omenjeni učitelji pooblastili podpisaneга, naj blagovoli eno polo za podpise „ad cirkulandum“ poslati. Dalje so mu naložili pravila sestaviti, koja hote pri prvem shodu pretresovati.

Podpisani je koj prihodnji den poslal omenjeno polo mislé, da ostanó vsi učitelji pri tem, kar so v Starem tergi sklenoli. A motil se je; 13. t. m. mu dojde ona pola nazaj z različnimi opombami, čes da ne poznajo pravil, da ne vedo namena in nazadnje pa še besede, koje je baje govoril naš okr. š. nadzornik, čes da tacega društva ne trebamo, da nam ne treba pravil, da se tako lahko shajamo in posvetujemo o šolskih zadevah i. t. d. Tako je torej naše samostojno učit. društvo splavalo po vodi in kakor mi je nek berač (? Ured.) pripovedoval, sicer zato, ker smo baš na Krajskem.

Janko Žirovnik.

Iz Ljutomera. Za avstrijsko narodno šolstvo je e. kr. založba šolskih knjig na Dunaji vendar le prav koristna naprava. Če so se tudi nekateri nemški učitelji o njej uže večkrat nepovoljno izrazili, ker svojih lastnih produktov tako lahko izpečati ne morejo, vendar je ona vsaki predini avstrijski šoli v velik hasek, ker jej vsako leto po več knjig za

siromaške otroke pošilja. Tako n. pr. imamo pri nas mnogo vincarskih otrok in tudi drugih siromakov, ki se ne morejo knjig kupovati. Celo leto bi bili taki otroci brez knjig, ako bi se jim v začetku knjige, od šolske zaloge darovane ne posojevale. Da tudi ta zaloga nekoliko napreduje, t. j. da se briga za boljšo uredbo knjig, nam spričujejo berila slovenska, v katerih je zdaj jezik boljši in v katerih je tudi uže nekaj slik, dasi jako malo. —

Pri nas je šolska mladina v šestih razredih pospravljena in ti razredi v 3 poslopih. A ta neprilika se bode odpravila. Za novo šolsko poslopje se je kupil pri nas prostor za 3000 gld. Na spomlad se bodo delale uže priprave za novo šolo in upanje imamo, da bode v dveh letih dogotovljena. Naši šolski možje so za šolo dovolj vneti, ne moremo se o njih pritoževati. Zgodi se vse, kolikor se baš v sedanjih hudih časih zgoditi more. Naš glavar je za šolo tudi zelo vnet in jako delaven. Naših učiteljev pa posebno rad nema, so mu prehudi Slovenci, sicer nočemo nič reči, ker bi s tem njegova ljubezen do njih ne rastle. Najboljše je, da zdaj pozimi lepo mirno za gorko pečjo sedimo in pedagogične članke pišemo, kar tudi svojim kolegom po drugod svetujemo s tem dostavkom, da bi kaj dobrih pedagogičnih in znanstvenih spisov tudi uredništvu „Slov. učitelja“ poslali izvolili, kajti ono bi baš sedaj dobrega gradiva potrebovalo. —

Iz savinjske doline. 5. novemb. je imelo novo osnovano „Savinjsko učiteljsko društvo“ svojo prvo redno sejo. Po pozdravu g. predsednika Škofleka veršil se je pogovor v peterih točkah v živahnem debatiranju. Perva točka je bil pogovor zastran nemščine v narodnih šolah. Načert, ki ga je dal dež. šol. svet doželni učit. konferenciji, tukajšnjim učiteljem kar nič ne dopoda — ker je smoter za nemščino nedosegljiv. G. Agrež govori proti totemu načertu, in pravi: Slovenski jezik naj bo podlaga v slov. narodnih šolah, in le s pripomočjo tega se more nekoliko v nemščini doseči. G. Klopčič meni: Ako se od učencev ljudskih šol toliko zahteva — kaj naj se pa potem v srednjih šolah terjaja? Skušnje kažejo, da učenci drugzega in tretjega razreda srednjih šol nejsjo zmožni brez podpore k o-
re k t e n nemški spis napraviti! Da je smoter nedosegljiv, — tege menenja so vsi učitelji. Sploh še je mislilo, da predloženega načerta dež. šol. nadzornik nej mogel pisati — to je pisal nekdo ki še ljudske šole od znotraj videl nej.

Po nasvetu Megličevem se na posamezne točke nej prešlo. Ako je smoter nedosegljiv, bi bilo debatiranje o posameznih točkah — prazno delo. Sklenilo se je dalje dež. poslancu, g. Dr. Dominkužu zahvalo poslati, ker je tako dobro v XV. seji dež. zbora slovenščino v slov. ljudskih šolah zagovarjal.

Druga točka: Pridobimo si družabnikov s tem, da si vredimo naše moči za lepo petje, deklamacije in godbo. Partiture posameznih pesnij pošiljale se bodo od g. predsednika vsakemu na svoj dom. Ker se z deklamacijami učitelji zavoljo zamude časa ne morejo ukvarjati, naj vsak posamezni za to skerbi, da se bo njegova mladež tega tem bolj poprijela. — Prednašali se bodo pri vsaki skupščini v prvi versti predmeti, naslanajoči

se na šolstvo; vendar naj se ne izključujo tudi druga podučljiva prednašanja, — da si le društvo opljiv in zaupanje ljudstva pridobi. Slednjič g. predsednik pravim udom priporoča malo več živahnosti.

Tretja točka: Društvo naj napravi kje v sav. dolini shod, združen z lepo veselico — kamor naj se tudi neudje povabijo. Volil se je odbor, ki ima za potrebne priprave skrebeti. (Kje in kedaj bode dotična veselica, to bodem poročal po raznih časopisih.)

Četrta točka: Kar imamo zanimivega v svojih zborih, to naj se razglaša po časopisih. Sklenilo se je naše društvo zadevajoče reči objavljati v „Slov. učitelju“ in „Slov. Narodu“, ker ta dva lista sta v resnici šoli in učiteljem prijazna.

Peta točka: V vsakem zboru mora biti vsaj eno prednašanje obče zanimivo in podučljivo. Odbor mora za to skrebeti. Kar se prednaša, to naj tudi ostane pri društvu.

Obveljal je predlog g. Megliča, kateri je nasvetoval, naj se vsa prednašanja pismeno oddajo odboru, kateri jih v društvu hrani. Ko je uže dosta pripravne tvarine skupaj, naj se voli odsek, katerega naloga naj bi bila, najboljše spise izbrati in jih na društveni račun v tisk poslati. Tako pridejo šoli prijazne brošurice na svitlo in mej ljudstvo, in morebiti se nam posreči, da ljudstvo postane prijaznejše novim šolskim postavam. V to nam bog pomoz!

(Dobra misel. Ur.)

Šolske novice in drobtine.

(„Učiteljsko društvo za slovenski Štajer.“) Račun od 1. junija do 31. oktobra 1874. Dohodki: 1) Naročnina „Slovenskega učitelja“ in društvenina 307 gld. 91 kr.; 2) prineski ljutomerskih podpornikov 8 gld. 15 kr.; 3) darovi raznih dobrotnikov 41 gld.; 4) dohodki pri „učiteljski besedi“ 21. septembra v Mariboru 42 gld. 40 kr.; 5) za pristopnice k zboru 21. septembra v Mariboru 5 gld. 20 kr.; skupaj 404 gld. 66 kr. Stroški: 1) Razni stroški v tiskarni za društveni list in druge reči 278 gld. 70 kr.; 2) stroški pri osnovanju društva, pošta, pisanje zavitek in drugi potroški pri uredništvu 36 gld. 95 kr.; 3) odgovornemu uredniku 10 gld.; 4) stroški pri zboru in „besedi“ v Mariboru 51 gld. 90 kr.; 5) naročnina (polletna) na en list (K. Schulblatt) 1 gld.; 6) za papir in manjše potroške 2 gld. 40 kr.; skupaj 380 gld. 95 kr. Po teh odbitih stroških ostane v blagajnici 23 gld. 71 kr. Opomba; Za tekoče (74.) leto ima društvo še 226 gld. 50 kr. naročnine in društvenine na dolgu. —

V Ljutomeru 1. novembra 1874. Odbor „Učiteljskega društva za slovenski Štajer.“ J. Lapajne, predsednik in namestnik nenazočega blagajnika. —

Račun se popolnoma zлага. V Brežicah dne 16. listopada 1874. Pregledovalci:

J. Poljanec, l. r. Ivan Ornik, l. r. Ivan Kunstič, l. r.

(Iz deržavnega zbora.) Odsek za dohodke in stroške pri šolstvu je imel sejo o preliminiranih zneskih za vso šolstvo avstrijsko v bodočem letu. Po vladinem proračun znašajo vsi stroški za šolstvo 10,644.343 gld. Odsek je to število za 396.550 gld. zmanjšal. Za „učiteljsišča“ se ima potrositi 1,061.000 gld. Za tirolsko ljudsko šolstvo se ima dovoliti 25.000 gld., da se temu zanemarjenemu šolstvu na noge pomaga. Sprejela se je resolucija, da ima vse šole, katere zdaj še kmetijsko ali tergovsko mini-

sterstvo oskerbuje, tudi naučno ministerstvo sprejeti. Izrednih podpor za „učiteljsišča“ v Mariboru in Gradcu (berž čas za zidanje) odsek nej privolil.

(† Jože Zalokar.) Nemila smert nam je vzela zopet ljubega sobrata, g. Jože-ta Zalokarja, učitelja v Borovnici na Kranjskem, ki je 5. novembra nagle smerti umerl. Pokojni je bil l. 1804 v Lescah na Gorenjskem rojen, doversil je samo 4. razred nekdanje normalke in dobil v Ljubljani za učiteljevanje potrebno sposobnost. Služil je celih 48 let, tudi zadnje dni svojega življenja nej še užival terdo zaslužene pokojnine, dasi bi mu jo bile kranjske šolske gosposke lahko naklonile. Pri njegovem službovanji v Borovnici nej bilo baš prijetno, kakor tudi nobenemu učitelju nej, kajti podučevati je moral dosta nad 200 otrok in to v slabem šolskem poslopji. Vedno si je želel podučitelja za pomoč in boljše šole, a niti pervega niti družega nej učakal. Naj v miru počiva!

(Iz Ormuža) se nam o zborovanji ondotnega učiteljskega društva dne 5. novembra tako-le poročā: G. Schmiedinger je poročal o tem, kar je doživel v Leobenu in Gradcu pri učiteljskih zborih. Nazadnje pravi, da so gornje - štajerski učitelji marljivejši od nas in nas prav po očetovsko k skupni delavnosti opominja. — Potem hvali in predstavlja ormuško šolo, kakor najboljšo. Bi tudi velika sramota bila za ormuške učitelje, ako šola pri najugodnejših razmerah ne bi stala na prvem mestu. Govornik prosi g. Raušlna, nadučitelja v Ormuži, naj bi on pri prihodnjem zborovanju pokazal in razložil šolska uradna pisma, — da bi se tudi drugi učitelji po teh ravnali. Ko g. Sch. konča, oglasi se g. Raušl in se huduje nad Sch., zakaj ta slov. učiteljem manj delavnosti pripisuje, nego nemškim. On pravi, t. j. Raušl: Prepričan sem, da se vsak izmed nas baš tako trudi in iz ljubezni do poklica rayno tako svojo dolžnost spolnuje, kakor naši nemški kolegi na gornjem Štajerskem; ali pri nas so vse druge razmere, ko imamo podučevati v dveh jezikih, med tem ko nemški učitelji podučujejo samo v enem. Kar pa naše slov. šolske knjige zadeva, pravi govornik, mora že vsakemu slabo prihajati, če ktero v roko vzaunc, ker sedajnemu času in sedajnim terjatvam v nikakovem oziru ne zadostujejo. —

(Iz Kranjskega.) Delovanje nekaterih okrajnih šolskih svetov na Kranjskem je še urnejše nego hitra jēža, katero je dovršil ogerski stotnik Zubović, ki je v 14. dneih iz Pešte v Pariz prijezdil; kajti učitelji radoljškega okraja imeli so že meseca oktobra minolega leta v Begunjah uradno učiteljsko konferenco a še sedaj — čez leto i mesec dni — prejeli niso za potovanje odškodnine. Ravno tako so nekateri uže pred 2 leti zapustili ta okraj, a še sedaj svoje popolne plače prejeli niso, ako ravno so radi tega že bog ve koliko prošenj pisali. Ni tedaj čuda, da učitelji ta okraj tako zapuščajo i so se v teku enega leta uže 3 v postonjski okraj preselili z enako plačo. In če bode še dalje tako šlo, bodo v tem okraju kmalo vse učiteljske službe prazne, kajti okrajni glavar radoljški ima posnemanja (?) vredno navado, da na prošnje i pritožbe učiteljev tako dolgo odgovarja, da jim tega i unega manjka, ali da se je že vse na zahtevanje učiteljevo zgodilo, dokler učitelj sit vednega pisanja v lastno i šolsko škodo z prošnjami ne odjenja. Res urno in lepo delovanje!

(V Ljubljani) se bode zidalo baje v kratkem novo moško in žensko učiteljsišče. Ljubljana bode torej imela skoro sama nova in lepa šolska poslopja, kakor so: nova realka, nova narodna šola in sedaj novo učiteljsišče.

(Na ljubljanskem učiteljsišči) in sicer na moškem je letos vseh skupaj 62 kandidatov in sicer 21. v 1. tečaji, 20 v 2. in 21 v 3. tečaji; na ženskem učiteljsišči je v 1. tečaji 22, v 2. t. 25, v 3. t. 19 in v 4. tečaji 25, skupaj 91 pripravnic.

(Prof. dr. Netolička), ud graškoga deželnega šolskega sveta itd. je eden največih prijateljev napredka pri narodnem šolstvu in učiteljstvu. To spričujejo njegove dobre in popularne knjige za narodne šole, kakor tudi njegova velika prijaznost nasproti učiteljstvu. Nov dokaz temu bode

njegovo brezplačno predavanje graškim učiteljem o fiziki v narodni šoli. Da bi tega moža tudi slovenski profesorji posnemali!

(Razširjenje šol) v ljubljanski okolici. Enorazredne šole v Št. Vidu in pri Mariji devici v Polji se imate za en razred pomnožiti. Podučiteljska služba v Igu se je v učiteljsko spremenila. Nova šola se bode ustanovila v Lipoglavu. 2. učiteljskemu mestu na Verhniku se je 450 gl. plače odmerilo.

(Graško mesto) ima na svojih narodnih šolah 6 ravnateljev, 2 nadučitelja, 48 učiteljev in 31 podučiteljev. Vsi stroški za graško narodno šolstvo znašajo nad 113.000 gl.

(Zopet nekaj o nemščini) na naših narodnih šolah. Dotični odsek je v graški deželni učiteljski konferenci predlagal 5 ur nemščine v 4. razredu s tem dodavkom, da se naj na slovenskih šolah zavoljo nemščine 1 uro več podučuje, nego je določeno v splošnih načertih, kateri pa 28 ur na teden terjajo. 28 ur je pa tudi maksimum, več ur na teden se vsled učnega reda od 20. avgusta 1870 učencem ne sme nalagati; 29 ur je tedaj nepostavno, kar si gotovo dotični odsek v Gradci premislil nej.

(Graška „pädagogische Zeitschrift“) dobi namesto g. Glauz-a z novim letom novega urednika v osebi g. Trunka, o katerem smo mi več hvalevrednega čuli. Sicer se glasi menda v sv. pismu: Po njih delih jih bote spoznali.

(Pomanjkanje podučiteljev) je baš zdaj skoro največje zlo pri našem šolstvu. Tako nam kolegi od vseh strani tožijo. Zavoljo tega je treba za taka mesta vzeti največkrat neučiteljev, s katerim je mnogokrat velik križ, kakor je nam baš te dni prijatelj tožil.

(Nemški obrazci po slovenskih šolah) se nam zdé ne samo nepedagogično, nego celo krivično ravnanje, zlasti, ako so nemški taki obrazci, kateri se dajo v roke slovenskim staršem in slovenski deci. Zeló napačno učitelj ravna, če na pr. učencem čiste nemške „Schulnachrichten“ v roko daja, ko vendar vé, da jih otroci ne umó; to se, kakor smo čuli, godi po uekaterih šolah.

(O učiteljskih izpiti) v oktobru v Gradci moremo obširnejše poročilo podajati. Oglasilo se je bilo 34 kandidatov in 5 kandidatov za narodne šole, 2, kandidata za meščanske šole (iz matematične stroke) in 3 kandidatnje za moderne jezike. Za narodne šole je prestalo izpit 21 kandidatov in kandidatinj, za meščanske šole in jezike pa 3, drugi pa nejsjo prišli k skušnji, ali so pa odstopili med skušnjo ali jo pa nejsjo dostali. —

(Učiteljske preskušnje v Gorici) so bile 12. m. m., delalo je 7 Slovencev, večina je bila starejših učiteljev, a tudi en duhoven, s katerim pridobi učiteljski stan prav dobro moč.

(Kaj je „urni načert?“) Ukaz štajerskega deželnega šolskega sveta o upeljavi novih učnih načertov veleva, da ima vodstvo šole po teh načertih izdelati še „urne in lekcijske načerte“ za svoje šole. Kaj je lekcijski načert (Lektionsplan ali Stundeneintheilung po starem) to umevamo. Kaj je „urni načert“ (Stundenplan) to nam nej prav jasno. V Klodičevih normalnih planih je „urni načert“ to, kar je v ministerjalnih in novih štajerskih „izmera ur“ (Stundenausmass). V onem ukazu pa „Stundenplan“ ne more pomenjati „Stundenausmass“, ker je ta plan uže v planih dogotovljen. Po §. 27. min. ukaza od 12. julija 1869 se pa ume pod besedo „Stundenplan“ — „Lektionsplan“ in po §. 64 učnega reda od 20. avgusta 1874 se tudi ne more spoznati, kaj je „Stundenplan“, samo to je v tem š. povedano, da je treba „Stundenpläne“ v poterjenje okrajnemu šolskemu svetu predloževati. Vprašanje je zdaj dvojno: 1) Kaj so prav za prav „urni načerti?“ in 2) ali še velja § 64. v ukazu od 20. avg. 1870, ki govori o veljavnosti teh načertov?

(Ptujsko okrajno učiteljsko društvo) je imenovalo predsednika štajerskega „Lehrerbunda“ g. nadučitelja Jože Petz-a za svojega častnega uda. Gospod Petz je res eden najmožatih graških učiteljev.

(Prenarejene istrijsanske nove šolske postave) so od cesarja poterjene. Pa tudi po teh bodo istrijsanski učitelji le male plače imeli, namreč po 600, 500 in 400 gld., vendar le tisti učitelji, ki imajo spričevala v smislu postave od 14. m. 1869, vsi drugi bodo imeli po 100 gld. manje.

(V Gorici) bode meseca januarja prva deželna učiteljska skupščina. Pri učiteljski preskušnji 12. novembra so 4 slovenski kandidati izpit prestali, med njimi kaplan V., pali so pa 3. V učiteljski goriškem je samo 18 Slovencev in 11 Italijanov.

(Na Dunaji) je na učiteljski tudi 4 Slovencev, kakor „Slov. Narod“ poroča.

(Hvale vreden sklep.) Koroška deželna učiteljska skupščina je sklenila, da naj se nekatere za starejša važne postavne šolske določbe tiskajo na zadnjo stran „šolskih naznanil“, in sicer za slovenske kraje tudi v slovenskem jeziku. Dobro!

(„Kärntischer Schulkalender“) za leto 1875, je prav ličen koledarček z imenikom koroškega učiteljstva, ki bode vsakemu koroškemu učitelju gotovo prav po volji. Trdim slovenskim učiteljem bi bil enak koledarček po godu. Pa kaj!?

(Tudi Nemci so počasni.) Poročilo o 21. nemški učiteljski skupščini v vratislavi meseca maja je prišlo še le meseca novembra na svitlo.

(V Kobaridu) na Goriškem se je v zvezi z ondotno trirazredno narodno šolo odperl slovenski pripravljevalni tečaj za učiteljske. To je zopet nova zasluga primorskega deželnega šolskega nadzornika, g. Klođiča. Vso čast takim močem!

Razpisi učiteljskih služeb po Slovenskem.

Na Štajerskem: Učiteljska služba v Slovenjem Gradcu s 700 gld. do 21. decembra na kr. š. svet. Učiteljska služba pri sv. Andreji v Slov. gor. s 550 gld. in stan. do 25. dec. na kr. š. svet. Učiteljska služba v Marnbergu s 600 gld. do 31. decembra na kr. š. svet. Podučiteljska služba v Petrovčah pri Celji s 440 (330) gld. in stan. do 15. decembra. Učiteljske službe v Goricah, Ksaveri, sv. Martinu (vse v gornjegradskem okraju) s 550 gld. in stan. na kr. š. svete.

Na Kranjskem: Učiteljska služba v Komendi s 500 gld. in stan. do 15. dec. Učiteljska služba v Poljanah s 400 gld. in stan. do 18. dec. Učiteljska služba v Gorjah s 400 gld. in stan. do 12. dec. Učiteljska služba v Zaspem s 400 gld. in stan. do 12. dec. Učiteljska služba v Borovnici s 500 gld. in stan. in učiteljska služba na Verhniki s 450 gld.

Premembe v učiteljskem stanu po Slovenskem.

Na Štajerskem: Gospodična Francika Ekelj iz Ljubljane, podučiteljica v Ljutomeru; g. Ivan Kunstič, učitelj v Ševnici; gospodična Marija Fischer, plemenita Wildensee, podučiteljica v Ptuj; g. Ivan Gregorič (mestne fare orgljar v Radgoni in bivši učitelj na Kranjskem) podučitelj v Ljutomeru.

Na Kranjskem: G. Val. Kr ep, učitelj v Toplicah; g. Škerbinec, nadučitelj v Št. Vidu pri Zatični.

Na Goriškem: G. Ben. Poniž (iz Ajdovščine) pride na goriško vadnico. Gospodična Černigoj je učiteljica v Ajdovščini.

Lastništvo „Učiteljsko društvo za slov. Štajer.“

Za uredništvo odgovoren Dr. Lorenc. — Tisek „Narodne tiskarne“ v Mariboru.